

Objectius

L'objectiu d'aquesta assignatura és la formació de l'estudiant com a lector competent a través d'una educació literària bàsica que el capaciti per comprendre el sentit dels textos, per reconèixer la contribució de la literatura en els processos d'elaboració del coneixement i de l'experiència, i per interpretar i relacionar els signes que organitzen el món cultural. Així, es tracta d'exercitar l'alumne en la lectura literària, a través de l'anàlisi d'una varietat exemplar de textos que, d'una banda, permeten identificar algunes de les característiques que conformen els gèneres majors en un moment determinat de la seva evolució; i, paral·lelament, segueixen un itinerari organitzat, destinat a proporcionar el coneixement específic de la gènesi literària des d'un context significatiu.

El segment triat (1939-68) correspon a un període caracteritzat per la desfeta cultural de la postguerra immediata i, després dels primers intents de represa, per la progressiva consolidació, en successives etapes, d'algunes plataformes culturals i literàries. Els textos de lectura que presentem, si bé no exhaureixen tota la varietat d'opcions estètiques que ofereix la producció d'aquests anys, mostren en els seu conjunt les tendències literàries més significatives. Unes tendències que responen a diferents orientacions culturals i que són exponent alhora, de la incidència de les relacions entre literatura i societat sobre els models i els gèneres. Així els cinc blocs de lectures recullen, a través d'autors i textos representatius, cinc eixos fonamentals de la literatura de postguerra que atenen a una diversitat d'aspectes combinats: de l'adaptació d'alguns models i la creació i/o evolució d'altres al predomini d'un gènere en relació amb una tendència estètica o a causa d'unes condicions determinades de producció o de difusió.

Temari

1. L'adaptació de la poètica postsimbolista

Màrius TORRES, *La ciutat llunyana* (1939)

Josep CARNER, Dos poemes d'*Absència* (1957)

Carles RIBA, Dues elegies d'*Elegies de Bierville* (1943) i un sonet de *Salvatge cor* (1952).

J.V. FOIX, tria (tres peces) de *Les irrealis omegues* (1948) i *On he deixat les claus...* (1953)

2. La incidència de l'exili en els models narratius

Lluís FERRAN DE POL, *Naufregis* (de *La ciutat i el tròpic*, 1956).

C.A JORDANA, *El Rusio i el Pelao* (1950)

3. El conte: la significació del gènere. Els models literaris "desrealitzats".

Jordi SARSANEDAS, *Mite del monstre gentil* (de *Mites*, 1954).

Pere CALDERS, *La ratlla i el desig, El principi de la saviesa, Coses de la Providència, L'esperit guia i Quieta nit* (de *Cròniques de la veritat oculta*, 1955).

Joan PERUCHO, *Les aventures de Kosmas i La bella dama Egèria* (d'*Aparicions i fantasmès*, 1968).

4. Les diverses formes del realisme.

- El realisme "descriptiu": Josep PLA, *El carrer estret* (fragment) (1951)
- El realisme psicològic: Mercè RODOREDÀ, *Mort de Lisa Sperling* (de *Vint-i-dos contes*, 1958), *Zerafina* i *Amor* (de *La meva Cristina i altres contes*, 1967).
- El realisme existencialista: Manuel de PEDROLO, *Paperam* (de *Violació de límits*, 1957).
- El teatre realista: Josep Mª Benet i Jornet, *Una vella i coneguda olor*, (1964).
- El "realisme històric": Tria de poemes de Pere QUART, *Vacances pagades* (1960) i de Vicent Andrés ESTELLÉS, *Llibre de Meravelles* (1956-58).
- La "poesia de l'experiència": Gabriel FERRATER, tres peces de *Da nuces pueris* (1960) i dues de *Menja't una cama* (1962).

5. La construcció dels mites: realitat, imatge i símbol.

- Salvador ESPRIU, Tria de poemes de *Cementiri de Sinera* (1946) i *El caminant i el mur* (1954).
- Llorenç VILLALONGA, *Mitja hora tard* (d'El lledoner de la clasta, 1958).
- Baltasar PORCEL, *La lluna i el Cala Llamp* (1963) (capítol XI)
- Mercè RODOREDÀ, *La plaça del Diamant* (1962).

Metodologia

La metodologia d'aquest curs prioritza la lectura, comentari i debat dels textos proposats al programa, que aniran acompanyats d'altres materials de suport i d'una bibliografia sumària.

Avaluació

Bibliografia

BALLESTER, *Temps de quarantena* (1939-1959). Tres i quatre. 1992

BROCH, A., *Estudi introductori a Poesia catalana. Antologia* (1939-1968). Ed.62. 1985

CASTELLET, J. i MOLAS, J., *Poesia catalana del segle XX*. Ed.62. 1963

CENTELLES, E., *Estudi introductori a El conte des de 1939*. Ed 62. 1981.

- DIVERSOS, *La literatura catalana sota el franquisme (1939-1953)*, "L'Avenç", 6 (octubre 1977).
- DIVERSOS, *La literatura de postguerra a Mallorca*, "Randa", 13 (1982).
- DIVERSOS, *La literatura de postguerra al País Valencià*, "Caplletra", 10 (primavera 1991).
- FÀBREGAS, X., *Aproximació a la història del teatre català modern*. Curial, B. 1972.
- FUSTER, J., *Literatura catalana contemporània*. Curial. 1972
- GALLÉN, E., *El teatre a la ciutat de Barcelona durant el règim franquista (1939-1954)*. Publicacions de l'Institut del Teatre. 1985.
- MANENT, A., *La literatura catalana a l'exili*. Curial. 1975.
- MANENT, A., *Resistència i exili dins Escriptors i editors del noucents*. Curial. 1984.
- MASSOT I MUNTANER, J. , *Cultura i vida a Mallorca entre la guerra i la postguerra (1930-1950)*. PAM. 1978
- MIR, G., *Literatura i societat a la Mallorca de postguerra*, Moll. 1970.
- RIQUER, COMAS, MOLAS, dirs., *Història de la literatura catalana*, vols X i XI. Ariel. 1987-88.
- TERRY, A., *Sobre poesia catalana contemporània: Riba, Foix, Espriu*. Ed. 62. 1985.
- TRIADÚ, J., *Una cultura sense llibertat*. Aymà. 1978.
- TRIADÚ, J., *La novel·la catalana de postguerra*. Ed. 62. 1982
- TRIADÚ, J., *Poesia catalana de postguerra*. Ed. 62. 1985.